

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра економічної та соціальної географії

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ГЕОГРАФІЯ СІЛЬСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ**

для студентів

галузь знань **10 Природничі науки**
спеціальність **106 Географія**
освітній рівень **бакалавр**
освітня програма **Урбаністика та міське планування**
вид дисципліни **вибіркова**
вибірковий блок **«Урбаністична географія»**

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2022/2023
Семестр	8
Кількість кредитів ECTS	5
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: **Нич Тетяна Василівна**, кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри економічної та соціальної географії

Пролоновано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__
20__р. (підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__
20__р.

КИЇВ – 2022

Розробник: Мельничук Анатолій Леонідович, кандидат географічних наук,
доцент кафедри економічної та соціальної географії

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри
економічної та соціальної географії

shst проф. Костянтин МЕЗЕНЦЕВ

Протокол № 15 від «12» травня 2022 року

Схвалено науково - методичною комісією географічного факультету

Протокол № 6 від «29» серпня 2022 року

Голова науково-методичної комісії Н.Кр доц. Наталія КОРОГОДА

«29» серпня 2022 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – сформуванати здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми про загальні закономірності та особливості становлення та розвитку сільської місцевості із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних і суспільних об’єктів та процесів із використанням комплексу міждисциплінарних даних та за умов недостатності інформації.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Успішне опанування дисциплін «Суспільна географія», «Економічна географія», «Соціальна географія», «Географія України».
2. Знання теоретичних основ суспільної географії, економічної та соціальної географії, концепцій регіонального розвитку.
3. Володіння навичками аналізу розвитку території.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Пропонуються методологічні підходи дослідження сільської місцевості України. Надається характеристика особливостей розвитку сільської місцевості України. Розкриваються засади географічного аналізу та синтезу знань щодо розвитку сільської місцевості. Здійснюється всебічний аналіз природи, населення, господарства, їх взаємодії у сільській місцевості України.

Навчальна дисципліна «Географія сільської місцевості» є однією із складових підготовки фахівців за освітньою програмою «Урбаністика та міське планування» із спеціальності 106 «Географія».

4. Завдання навчальної дисципліни:

- сформуванати у студентів здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку географії сільської місцевості, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя сільського жителя (ЗК-2);
- розуміння та власне осмислення основних світоглядних концепцій і принципів у навчанні і професійній діяльності (ЗК-3);
- здатність визначати, формулювати і вирішувати проблеми сільської місцевості (ЗК-9);
- вміння аналізувати склад і будову сфер географічної оболонки у частині впливу на розвиток сільської місцевості на різних просторово-часових рівнях (ФК-5).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	загальнонаукові та географічні засади становлення географії сільської місцевості	лекція семінарське заняття самостійна робота	Виступи на семінарських	4%
1.2	місце географії сільської місцевості в системі географічних наук та зв’язки з іншими науками	лекція семінарське заняття самостійна робота		4%
1.3	методологію географії сільської місцевості	лекція семінарське заняття самостійна робота		4%
1.4	методи географічного дослідження сільської місцевості	лекція семінарське заняття		4%

1.5	етапи становлення географії сільської місцевості	лекція семінарське заняття самостійна робота	заняттях, виконання творчих робіт, презентація, дискурс, контрольна робота, залік	4%	
1.6	місце і роль природного середовища у розвитку сільської місцевості	лекція семінарське заняття самостійна робота		4%	
1.7	демогеографічні фактори розвитку сільської місцевості	лекція семінарське заняття самостійна робота		4%	
1.8	географічні відмінності усталених господарських типів у сільській місцевості	лекція семінарське заняття самостійна робота		4%	
1.9	географічні особливості якості життя та доступності послуг у сільській місцевості	лекція семінарське заняття самостійна робота		4%	
1.10	географічні аспекти інфраструктури сільської місцевості	лекція семінарське заняття		4%	
1.11	екологічні проблеми сільської місцевості	лекція семінарське заняття		4%	
1.12	сільську місцевість у контексті реформи децентралізації та зміни АТУ в Україні	лекція семінарське заняття самостійна робота		4%	
2.1	визначати регіональні відмінності розвитку сільської місцевості	лекція семінарське заняття самостійна робота		Виступи на семінарських заняттях, виконання творчих робіт, презентація, дискурс, контрольна робота, залік	до 12%
2.2	аналізувати взаємодію міста і сільської місцевості	лекція семінарське заняття самостійна робота			
2.3	володіти навичками застосування методів географічного аналізу сільської місцевості	лекція семінарське заняття самостійна робота			
2.4	визначати стратегічні напрями для розвитку сільської місцевості	лекція семінарське заняття самостійна робота			До 30%
2.5	давати характеристику розвитку сільської місцевості	лекція семінарське заняття самостійна робота			
2.6	реалізувати результати географічного аналізу розвитку сільських територій	лекція семінарське заняття самостійна робота			
3.1	комунікація: вироблення у студентів практичних навиків географічного аналізу та застосування географічних підходів до забезпечення розвитку сільських територій із залученням прийомів отримання, зберігання й опрацювання геопросторових даних	семінарське заняття	Виступи на семінарських заняттях, виконання творчих робіт, презентація, дискурс, контрольна робота, залік	до 5%	
4.1	автономність та відповідальність: розуміння особистої відповідальності при аналізі та прийнятті управлінських рішень		Виступи на семінарських заняттях, виконання	До 5%	

щодо перспективного розвитку сільської місцевості.		творчих робіт, презентація, дискурс, контрольна робота, залік
--	--	---

5. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.8	1.9	1.10	1.1 1	1.1 2	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	3.1	4.1
	Програмні результати навчання																			
Визначати основні характеристики, процеси, історію і склад географічної оболонки (ПРН-6)																+	+	+	+	
Використовувати польові та лабораторні методи для аналізу природно і суспільно-географічних об'єктів і систем (ПРН-8)							+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Дотримуватися морально-етичних аспектів досліджень, інтелектуальної та академічної доброчесності, професійного кодексу поведінки, вміння зберігати та примножувати моральні культурні наукові цінності і досягнення суспільства, діяти у полікультурному середовищі (ПРН-13)			+	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Демонструвати здатність проводити самостійні дослідження природно- та суспільно-географічних об'єктів, систем і процесів у географічній оболонці за польових і лабораторних умов (ПРН14)	+	+	+	+	+															+
Виявляти державницьку і громадянську позицію у професійній діяльності, використовувати комунікативні навички і технології, ініціювати запровадження методів комунікативного менеджменту на практиці, вміння реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства (ПРН-16)							+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки:

Рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами написання письмових контрольних робіт, роботи на семінарах, заліку.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

- результати навчання – **1.1-1.12 (знання)** – до 4% за кожен;
- результати навчання – **2.1-2.3 (вміння)** - до 12%;
- результати навчання – **2.4-2.6 (вміння)** - до 30%;
- результати навчання – **3.1 (комунікація)** - до 5%;
- результати навчання – **4.1 (автономність та комунікація)** – до 5%.

7.1. Форми оцінювання студентів

У курсі передбачено 2 змістові частини. Заняття проводяться у формі лекцій та семінарських занять. Завершується дисципліна заліком.

Семестрове оцінювання: кількість балів, що студент отримує протягом семестру є сумою балів, що були отримані при оцінюванні роботи на семінарських заняттях та відповідей тематичних контрольних робіт.

Організація оцінювання: Робота на семінарських заняттях оцінюється по виконанню, відповідно до графіка проведення семінарських занять. Тематичні контрольні роботи проводяться у тестовій формі.

Умови допуску до заліку: рекомендований мінімум для допуску до заліку – 36 балів. Для студентів, які набрали сумарно меншу від 36 балів (*рекомендований мінімум*) кількість, обов'язковою умовою для отримання допуску до заліку є написання рефератів за питаннями пропущених чи недостатньо засвоєних тем.

Підсумкове оцінювання у формі заліку проводиться в письмовому форматі. Максимальна кількість балів під час заліку – 40, мінімальна кількість балів, що додаються до семестрових – 24 (*60% максимальної кількості балів, відведених на залік*).

Загалом, формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка», введеного в дію наказом № 716-32 від 31 серпня 2018 року.

7.2. Шкала відповідності

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		лекції	семінарські заняття	самостійна робота
1	Онтологічний статус дисципліни „Географія сільської місцевості”	2	2	10
2	Етапи становлення географії сільської місцевості	2	2	10
3	Методи суспільно-географічного дослідження сільської місцевості	2	2	10
4	Місце і роль природного середовища у розвитку сільської місцевості в Україні	2	2	10
5	Демогеографічні закономірності розвитку сільської місцевості в Україні	2	2	10
6	Географічні відмінності усталених господарських типів у сільській місцевості України	4	2	10
7	Географічні особливості якості життя та доступності послуг у сільській місцевості України	2	4	10
8	Географія інфраструктури сільської місцевості України	2	2	10
9	Екологічні проблеми сільської місцевості	2	4	10
10	Сільська місцевість у контексті реформи децентралізації та зміни АТУ в Україні	4	4	10
	ВСЬОГО	24	26	100

Загальний обсяг 150 год., в тому числі:

Лекцій – **24 год.**

Семінарські заняття - **26 год.**

Самостійна робота – **100 год.**

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА:

Основні:

1. Барановський М.О. Наукові засади суспільно-географічного вивчення сільських депресивних територій України: монографія. Ніжин: ПП Лисенко М.М. 2009.
2. Мальчикова Д.С. Теоретико-методологічні і методичні засади геопланування сільської місцевості на регіональному рівні: Монографія. Херсон, 2014.
3. Clout, H. D. Rural geography: an introductory survey. Elsevier. 2013.

Додаткові:

1. Processes, Responses and Experiences in Rural Restructuring. SAGE Publications, 2015.
2. Sutiyo, Keshav Lall Maharjan. Decentralization and Rural Development in Indonesia. Springer Nature Singapore Pte Ltd. 2017.
3. Woods, M. Rural geography: Processes, responses and experiences in rural restructuring. Sage. 2004.
4. Белебеха І.О., Бакум В.В. Самоорганізація сільських громад. Вісник аграрної науки. 2008. № 9. С. 59–61.
5. Белебеха І.О., Бакум В.В. Управління розвитком сільських територій на регіональному рівні. Економіка АПК. 2006. №11. С. 118-124.
6. Бородіна О., Прокопа І. Сільський розвиток в Україні: проблеми становлення. Економіка України. 2009. № 5 (570). С. 59–67.
7. Важинський Ф.А., А.В. Колодійчук Сутність і значення соціально-економічного розвитку сільських територій. Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. Економіка, планування і управління галузі. 2010. Вип. 20.5. С. 152-157.
8. Губені Ю.Е. Розвиток сільських територій: деякі аспекти європейської теорії і практики. Економіка України. 2007. №4. С. 62-70.
9. Лісовий А.В. Сталий розвиток сільських територій: виникнення, сутність, принципи. Економіка АПК. 2007. №4. С. 140-145.
10. Мельничук А.Л. Проблема безробіття у сільській місцевості: вплив реформи децентралізації. Науковий вісник ХДУ. Серія Географічні науки. № 14. 2021. с. 13-75.
11. Gnatiuk O., Melnychuk A. Identities with historical regions – are they adapting to modern administrative division? The case of Ukraine. European Spatial Research and Policy, 2019, Vol. 26(1), pp. 175-194.
12. Орлатий М. К. Досвід управління розвитком сільських територій у Польщі. Статистика України. 2007. №1. С. 84-90.
13. Павлов О.І. Сільські території України: історична трансформація парадигми управління : монографія. Одеса : Астропринт, 2006.
14. Руденко Л.Г., Горленко І.О. Проблеми вдосконалення регіональної політики в Україні. Український географічний журнал. 2010. №2. С. 26-31.
15. Сонько С.П. Просторовий розвиток соціо–природних систем: шлях до нової парадигми. К.: Ніка-Центр, 2003.
16. Udovychenko V., Melnychuk A., Gnatiuk O., Ostapenko P. Decentralization reform in Ukraine: assessment of the chosen transformation model. European Spatial Research and Policy, 2017, Vol. 24(1), pp. 23-40.
17. Maslov A., Spasiv N., Bezzubko B, Lazebnyk I., Nych T. Spatial Optimization of Regional Social Infrastructure Facilities. International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering, 2019, Vol.9(1), pp. 3929-3932. DOI: <https://doi.org/10.35940/ijitee.A4993.119119> (Scopus)
18. Pavlykivska O., Liakhovych G., Nych T. Labour migration tendency: impact of financial crisis. International Journal of Management, 2020, Vol. 11(6), pp. 864-873. DOI: <https://doi.org/10.34218/IJM.11.6.2020.075>
19. Zinchuk T., Kutsmus N., Prokopchuk O., Nych T. Multifunctionality of Agriculture in the Reality of Globalization Crisis. Ecological Engineering & Environmental Technology 2021, 22(1), PP. 51–59 <https://doi.org/10.12912/27197050/132094>